УДК 373.5:159

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ МЕДІАОСВІТИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Макухіна М. Ю., вчитель початкових класів, здобувачка
Запорізька початкова школа «прогрес» (м. Запоріжжя),
Класичний приватний університет (м. Запоріжжя)

Завдання медіаосвіти – навчити учнів та молодь правильно користуватися медійною інформацією, усвідомоювати наслідки її впливу на свідомість її споживачів. Основні завдання медіаосвіти у сучасних умовах є надзвичайно важливими для формування критично мислячої та компетентної особистості в інформаційному суспільстві, оскільки вони охоплюють низку напрямків, спрямованих на розвиток розуміння, використання та створення медіаконтенту.

Медіаосвіта сприяє вирішенню певних суперечностей, що існують в освітньому процесі здобувачів освіти:

1) між реальними вимогами та викликами інформаційного суспільства та фактичним рівнем медіапідготовки здобувачів освіти;

2) між потребою в інтеграції медіаосвіти та недостатністю науково-інформаційного підходу до сучасного освітнього процесу;

3) між широким застосуванням медійних ресурсів здобувачами освіти та студентами – з одного боку й відсутністю обґрунтованої стратегії використання ЗМІ в освітньому процесі.

У цьому контексті виокремлюються ключові завдання, що полягають у таких положеннях:

– формування медіаграмотності усіх суб’єктів освітнього процесу;

– розвиток критичного мислення усіх, хто навчається;

– застосування в освітньому процесі медіаматеріалів різних жанрів і видів;

– забезпечити методичний інструментарій з медіаосвіти;

– розробити дидактичне забезпечення для використання медіаресурсів;

– визначити механізми інтеграції медіаосвіти з вищою та загальною середньою освітою;

– розробити стимули та мотиви підвищення ефективності медіаосвіти учнів та студентів;

– забезпечити матеріальну складову процесу медіаосвіти;

– розробити методичні рекомендації щодо формування медіаграмотності та медіакомпетентності майбутніх учителів початкових класів у процесі професійної підготовки;

– передбачити очікувані результати ефективної організації медваосвіти в початковій школі тощо.

До поняття «медіаосвіченість» як синонім часто вживають термын «медіаграмотність», що трактується переважно таким чином: система медіазнань та ціннісного ставлення до медіаосвіти, а також уміння в цілому, які сприяють формуванню в учнів медіаграмотності.

Медіаграмотність можна тлумачити як здатність особистості самостійно знаходити інформацію, критично її осмислювати, оцінювати, використовувати, транслювати тощо.

Формування медіаграмотності в процесі медіаосвіти – це результат розвитку навичок роботи з інформацією (збору, аналізу, оцінки, обробки, передачі).

У цьому контексті, як стверджують В. Іванов, О. Волошенюк [1], слід звернути увагу на ключові принципи медіаграмотності, а саме:

– моделювання уявлення про світ засобами медіапродуктів;

– формування реальної засобами медіа;

– відображення суб’єктивних уявлень про світ через медіапродукти;

– особистісна інтерпретація медіаповідомлень споживажами інформації (читачами, слухачами) через крізь призму власних інтересів, життєвого досвіду поточних уявлень про реальність;

– віддзеркалення через медіаресурси певних ідеологічних засад та ціннісних орієнтацій;

– формування громадської думки та суспільної свідомості, певної життєвої філософії;

– аналіз під впливом медіаповідомлень подій у країні та на світовій арені;

– вплив виду та форми медіа на зміст і спрямування інформації, що породжує різні способи її інтерпретації, а відтак спонукає реципієнтів до її аналізу та до формування власних поглядів на надану інформацію тощо [1].

Медіаграмотність формується засобами медіатехнологій, які розширюють можливості освітнього процесу та сприяють збагаченню знань, розширенню системи ціннісних орієнтацій та розвитку критичного мислення особистості школяра.

Одним із найважливіших завдань медіаосвіти є формування медіаграмотності та критичного мислення, адже розвиток здатності аналізувати, оцінювати та інтерпретувати медіаповідомлення (тексти, зображення, відео, аудіо), незалежно від їхньої форми та платформи.

Актуальним в межах освітнього процесу є навчання розрізняти факти, судження, пропаганду та маніпуляцію, особливо це важливо в умовах фейкових новин та інформаційних війн, оскільки допомагає розумінню джерел, цілей, ідеологій та інтересів, які стоять за створенням медіаконтенту.

Визначальними є навчання безпечній та етичній поведінці в медіапросторі, розвиток навичок кібербезпеки (захист персональних даних, паролів, уникнення шахрайства) та формування медіаетики та

відповідальності (розуміння авторського права, боротьба з кібербулінгом та мовою ворожнечі), а також навчання безпечному спілкуванню та управлінню своєю цифровою репутацією в соціальних мережах та на інших платформах.

Необхідно сформувати в учнів і студентів розуміння ролі медіа в суспільстві, осмислення ними функцій медіа (інформаційна, освітня, розважальна, контролююча) у демократичному суспільстві, здатність до аналіз впливу медіа на культуру, політику, економіку та соціальні процеси. А також потрібно сприяти активній громадянській позиції через використання медіа для участі в обговоренні важливих суспільних питань.

Отже, в умовах стрімкого розвитку технологій, зростання обсягу інформації та глобальних інформаційних викликів (таких як гібридна війна), медіаосвіта перетворюється з бажаного доповнення на життєву необхідність, оскільки вона допомагає людині не просто споживати, а свідомо орієнтуватися в цифровому світі, захищати себе від маніпуляцій та використовувати медіа для власного розвитку та покращення суспільства.

Література :

1. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.